

bekæmpelsesmidler er blevet eller vil blive forbudt at anvende i Danmark.

Spildevandsslam har vist sig at indeholde en række miljøfarlige kemiske stoffer. Konsekvenserne heraf er blevet, at en ellers god og billig gødningskilde, som anvendt til gødning er et naturligt led i det økologiske kredsløb, en gødningskilde med et højt indhold af fosfor, ikke længere udbringes på markerne i samme omfang som tidligere.

I stedet står vi med et problem med at finde anvendelse for resterne af de mange tons slam, som årligt produceres på de danske rensningsanlæg. Derfor har vi taget initiativer til at fastsætte krav til indholdet af en række kemiske stoffer i slam, og kravene bliver yderligere strammet op ved århundredskiftet. Det er mit håb, at kommunernes indsats med at opspore kilderne til disse stoffer betyder, at det vil lykkes at begrænse udledningen af dem.

Jeg finder det også skræmmende, at vi i dag finder en række svært nedbrydelige stoffer i nogle egne af verden, som vi ikke umiddelbart forbinder med forurening, men normalt tænker på som ren og uspolet natur. Jeg tænker på vores broderfolk i det nordligste område, i de arktiske områder.

I det arktiske miljø har vi desværre fundet høje koncentrationer af miljøfarlige stoffer, blandt andet nogle af de såkaldte POP'er, det vil sige svært nedbrydelige organiske stoffer.

Mange af disse stoffer stammer fra udledninger i troperne, hvorfra de er blevet transporteret til de arktiske områder. Man kan også sige, at de er opkoncentreret i fødekæden i forhold til mennesker og dyr i det arktiske område.

Derfor lægger jeg stor vægt på den nuværende indsats for at få disse stoffer afviklet på verdensplan. Allerede i næste uge har vi et nøglemøde herom i Nairobi, hvor den helt afgørende bestræbelse fra vores side vil være at få den globale konvention om afvikling af POP'erne.

Yderligere opdages der hele tiden nye effekter. Lad mig blot nævne mistanken om, at et antal kemiske stoffer har hormonlignende effekter. På det område har regeringen allerede taget en række initiativer, ligesom vi også har øget bevillingerne til forskningen på det her felt.

I debatten om kemiske stoffer jongleres med en række store tal på, hvor mange kemiske stoffer der egentlig er tale om. Lad mig derfor bare sammenfatte:

På verdensplan, altså i hele verden, er der identificeret ca. 14 millioner. De fleste af disse

stoffer findes dog ikke i naturen, i miljøet. De findes kun i laboratorier og er alene derfor uden den store betydning for sundhed og miljø.

I begyndelsen af 1980'erne blev der på EF-niveau udarbejdet en liste over markedsførte kemiske stoffer i perioden 1971-81. Listen byggede på input fra industrien og indeholder ca. 100.000 stoffer, hvoraf højst halvdelen markedsføres i EU i dag.

Heldigvis er ikke alle disse stoffer farlige for mennesker og miljø, men det er svært at svare præcist på, hvor mange der er farlige, også fordi vi ikke ved, hvordan en masse af disse stoffer virker sammen i miljøet. Det kan godt være, vi har en række ret harmløse stoffer, der tilsammen med andre stoffer giver en samlet miljøpåvirkning, der eksempelvis kan forklare den store vækst i antallet af allergitilfælde, som vi ser i øjeblikket. Men der er selvfølgelig ingen tvivl om, at vi har en lang række stoffer, som er ganske harmløse, og som er nødvendige for opretholdelsen af vores moderne samfund.

Hvordan ser det så ud i Danmark? Jo, i Danmark registreres hovedparten af de kemiske stoffer, som vi faktisk bruger i Danmark, i vores produktregister. Vi skønner fra miljømyndighedernes side, at der i Danmark årligt markedsføres ca. 20.000 stoffer herhjemme. Disse stoffer indgår i ca. 100.000 kemiske produkter og i ca. 200.000 almindelige varer på det danske marked.

Hvad ved vi så om disse stoffer? Lad mig i første omgang sige det kort:

Der findes mange kemiske stoffer, som anvendes i meget store mængder, og som vi ved alt for lidt om. Og her har den kemiske industri et særligt ansvar for at forsyne myndighederne med oplysninger om mulige skadevirkninger af deres kemiske stoffer. Men omvendt findes der heldigvis også rent faktisk et betydeligt antal oplysninger om mange stoffer og især om de stoffer, der anvendes i meget store mængder. I denne sammenhæng synes det største problem at være, hvordan virksomheder, forbrugere og myndighederne hurtigt kan omsætte denne viden til praktisk handling.

Når vi har de mange oplysninger, skyldes det blandt andet, at den kemiske industri i Europa over en årrække er forpligtet til at indsende en række data om de stoffer, de producerer i størst mængde. Det gælder de industrier, der befinder sig i EU-landene, og denne pligt har givet EU-landene oplysninger om de 2.700 stoffer, der er mest anvendt i EU.